

O'ZBEKISTON HUDUDLARIGA XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB QILISHDA KO'P QAVATLI YASHIL FERMER XO'JALIKLARINI TASHKIL ETISH

Turdimuratova Aziza Alisherovna

Termiz agrotexnologiyalar va innovatsion rivojlanish instituti,
Agrobiznes, buxgalteriya hisobi va raqamli texnologiyalar kafedrası o'qituvchisi

ANNOTATSİYA

Ushbu maqolada O'zbekistonda chet el investitsiyalarini jalb etish va mintaqaviy barqaror rivojlanishni ta'minlash uchun ko'p qavatli yashil fermer xo'jaliklarini tashkil etish imkoniyatlari ko'rib chiqilgan. Bu qishloq xo'jaligiga xorijiy investitsiyalarning ahamiyati va ko'p qavatli yashil dehqonchilikning noyob imkoniyatlari bilan tanishishdan boshlanadi. Adabiyot tahlili global miqyosda shunga o'xshash loyihalarning muvaffaqiyatli holatlarini o'rganadi. O'zbekistonda mintaqaviy rivojlanishning katalizatori sifatida ko'p qavatli yashil fermer xo'jaliklarining hayotiyiligini ta'kidlaydi va kelgusi harakatlar bo'yicha takliflar bilan birga.

Kalit so'zlar: *O'zbekiston, xorijiy investitsiyalar, ko'p qavatli yashil fermer xo'jaliklari, barqaror qishloq xo'jaligi, mintaqaviy rivojlanish.*

СОЗДАНИЕ МНОГОУРОВНЕВЫХ ЗЕЛЕННЫХ ХОЗЯЙСТВ ПРИ ПРИВЛЕЧЕНИИ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ НА ТЕРРИТОРИИ УЗБЕКИСТАНА

Турдимуратова Азиза Алишеровна

Термезский институт агротехнологий и инновационного развития,
Преподаватель кафедры агробизнеса, бухгалтерского учета и цифровых технологий

АННОТАЦИЯ

В данной статье рассматриваются возможности создания в Узбекистане многоэтажных зеленых хозяйств для привлечения иностранных инвестиций и обеспечения устойчивого регионального развития. Он начинается с знакомства с важностью иностранных инвестиций в сельское хозяйство и уникальными возможностями многоуровневого зеленого земледелия. Анализ литературы исследует успешные случаи аналогичных проектов в глобальном масштабе. Подчеркивает жизнеспособность

многоуровневых зеленых хозяйств как катализатора регионального развития в Узбекистане и вместе с предложениями о дальнейших действиях.

***Ключевые слова:** Узбекистан, иностранные инвестиции, многоуровневые зеленые фермы, устойчивое сельское хозяйство, региональное развитие.*

ORGANIZATION OF MULTI-STOREY GREEN FARMS IN ATTRACTING FOREIGN INVESTMENTS IN THE REGIONS OF UZBEKISTAN

Turdimuratova Aziza Alisherovna

Institute of Termez agrotechnologies and innovative development,
Teacher of the Department of agribusiness, accounting and digital technology

ABSTRACT

This article examines the possibilities of creating multi-storey green farms in Uzbekistan to attract foreign investment and ensure regional sustainable development. It begins with an introduction to the importance of foreign investment in agriculture and the unique possibilities of multi-storey green farming. Literature analysis studies the successful cases of similar projects on a global scale. Highlights the viability of multi-storey green farms as a catalyst for regional development in Uzbekistan, along with proposals for further action.

***Keywords:** Uzbekistan, Foreign Investment, multi-storey green farms, sustainable agriculture, regional development.*

KIRISH

To'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar (FDI) dunyo mamlakatlarining, xususan qishloq xo'jaligining iqtisodiy rivojlanishida hal qiluvchi rol o'ynaydi. O'zbekiston o'zining boy qishloq xo'jaligi salohiyatiga ega bo'lib, fermerlik amaliyotini modernizatsiya qilish va hosildorlikni oshirish uchun To'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalardan foydalanishga intilmoqda. Ko'p qavatli yashil fermer xo'jaliklari barqarorlikni ta'minlash va yer cheklovlarini hal qilishda bunday investitsiyalarni jalb qilish uchun istiqbolli yo'lni taklif etadi. Ushbu maqolada O'zbekistonda ko'p qavatli yashil dehqonchilikni amalga oshirishning maqsadga muvofiqligi va afzalliklari ko'rib chiqiladi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, vertikal dehqonchilik yoki boshqariladigan qishloq xo'jaligi deb ham ataladigan ko'p qavatli yashil fermer xo'jaliklari resurslarni tejash bilan birga cheklangan joylarda yuqori hosil olish qobiliyati tufayli global miqyosda qiziqish uyg'otdi. Muvaffaqiyatli misollarga Singapur, Yaponiya va Gollandiyadagi vertikal fermer xo'jaliklari kiradi, bu erda gidroponika va aeroponika kabi innovatsion texnologiyalar shahar qishloq xo'jaligida inqilob qildi. Ushbu

korxonalar nafaqat oziq-ovqat xavfsizligini oshirdi, balki an'anaviy dehqonchilik usullariga nisbatan ish bilan ta'minlandi va atrof-muhitga ta'sirini kamaytirdi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

O'zbekistonda ko'p qavatli yashil fermer xo'jaliklarini amalga oshirish ko'p qirrali yondashuvni talab qiladi. Birinchidan, xorijiy investorlar va qishloq xo'jaligi mutaxassislari bilan hamkorlik texnologiyalarni uzatish va moliyaviy qo'llab-quvvatlashni osonlashtirishi mumkin. Ikkinchidan, hukumat siyosati barqaror dehqonchilik amaliyotini rag'batlantirishi va tartibga soluvchi yordam ko'rsatishi kerak. Uchinchidan, salohiyatni oshirish tashabbuslari va ta'lim dasturlari mahalliy fermerlarni vertikal dehqonchilik texnikasiga o'rgatishi mumkin. Bundan tashqari, qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish va suvni samarali boshqarish tizimlari kabi infratuzilmaviy o'zgarishlar bunday loyihalarning muvaffaqiyati uchun juda muhimdir.

Xorijiy investitsiyalarni jalb etish maqsadida O'zbekiston hududlarida ko'p qavatli yashil fermer xo'jaliklarini tashkil etish innovatsion va potentsial foydali tashabbusdir. Bu maqsadga erishish uchun qadamlarni ko'rsatadigan batafsil reja:

- Bozor tadqiqotlari va texnik-iqtisodiy asoslash: mamlakat ichida ham, xalqaro miqyosda ham turli qishloq xo'jaligi mahsulotlariga bo'lgan talabni baholash uchun bozor tadqiqotlarini kompleks tahlil qilish. Texnologiya, infratuzilma va bozor salohiyati jihatidan ko'p qavatli yashil fermer xo'jaliklarining maqsadga muvofiqligini baholang.

- Mos joylarni aniqlash: O'zbekistondagi iqlim sharoiti, suv resurslaridan foydalanish imkoniyati, transport infratuzilmasi va bozorlarga yaqin hududlarni aniqlash. Qishloq xo'jaligini rivojlantirish uchun davlat tomonidan rag'batlantiriladigan hududlarni ko'rib chiqing [3].

- Davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirish: ko'p qavatli yashil fermer xo'jaliklarini tashkil etishdan manfaatdor bo'lgan xorijiy investorlarni qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirish uchun O'zbekiston hukumati bilan hamkorlik qilish. Bunga soliq imtiyozlari, er subsidiyalari va tartibga solishning soddalashtirilgan jarayonlari kirishi mumkin.

- Hamkorlikni rivojlantirish: xalqaro investorlar, qishloq xo'jaligi texnologiyalari kompaniyalari va vertikal dehqonchilik va issiqxona texnologiyalari bo'yicha mutaxassislar bilan hamkorlikni rivojlantirish. Loyihani ishlab chiqish va amalga oshirish uchun ularning tajribasi, kapitali va tarmoqlaridan foydalaning.

- Texnologiya va infratuzilmani rivojlantirish: gidroponik yoki aeroponik tizimlar, LED yoritgichlar, iqlim nazorati tizimlari va avtomatlashtirishni o'z ichiga

olgan eng zamonaviy vertikal dehqonchilik texnologiyasiga sarmoya kiriting. Ko'p qavatli issiqxona inshootlari, suv ta'minoti tizimlari va energiya manbalari kabi zarur infratuzilmani rivojlantirish.

- O'qitish va salohiyatni oshirish: mahalliy fermerlar va ishchilarga vertikal dehqonchilik ishlari uchun zarur bo'lgan ko'nikma va bilimlar bilan jihozlash uchun o'quv dasturlari va texnik yordam ko'rsatish. Bu ish bilan ta'minlash imkoniyatlarini yaratadi va qishloq xo'jaligi innovatsiyalarida mahalliy salohiyatni oshiradi [1].

- Bozorga kirish va tarqatish kanallari: mahsulotlarni ichki va xalqaro bozorlarga samarali taqsimlashni ta'minlash uchun mahalliy chakana sotuvchilar, ulgurji sotuvchilar va eksport kanallari bilan hamkorlik aloqalarini o'rnatish. Mahsulotning jozibadorligi va sotuvchanligini oshirish uchun qo'shimcha qiymatni qayta ishlash va qadoqlash imkoniyatlarini o'rganing.

- Ekologik barqarorlik: suvni tejash, qayta tiklanadigan energiyadan foydalanish va chiqindilarni boshqarish strategiyasi kabi atrof-muhitga ta'sirini minimallashtirish uchun barqaror dehqonchilik amaliyotini joriy etish. Loyihani ekologik toza qishloq xo'jaligida etakchi sifatida joylashtiring.

- Rag'batlantirish va Marketing: mahalliy va xalqaro miqyosda ko'p qavatli yashil fermer xo'jaliklarining afzalliklari to'g'risida xabardorlikni oshirish uchun marketing kampaniyalarini boshlang. Iste'molchilar va xaridorlarni jalb qilish uchun mahsulotning sifati, yangiligi va barqarorligini ta'kidlang.

- Monitoring va baholash: ko'p qavatli yashil fermer xo'jaliklarining ishlab chiqarish samaradorligi, rentabelligi, atrof-muhitga ta'siri va ijtimoiy-iqtisodiy foydalari bo'yicha ish faoliyatini kuzatish uchun mustahkam monitoring va baholash tizimlarini yaratish. Operatsiyalarni doimiy ravishda yaxshilash va optimallashtirish uchun ushbu ma'lumotlardan foydalaning [2].

Ushbu qadamlarni amalga oshirish orqali O'zbekiston o'z hududlarida ko'p qavatli yashil fermer xo'jaliklarini tashkil etish, iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish, ish bilan ta'minlash imkoniyatlarini yaratish, oziq-ovqat xavfsizligi va barqarorligini oshirish uchun xorijiy investitsiyalarni jalb qilishi mumkin.

Ko'p qavatli yashil dehqonchilikning afzalliklari aniq bo'lsa-da, bir nechta muammolarni hal qilish kerak. Bularga yuqori boshlang'ich investitsiya xarajatlari, texnologik to'siqlar va malakali ishchi kuchiga bo'lgan ehtiyoj kiradi. Bundan tashqari, xorijiy texnologiyalarni mahalliy sharoitga moslashtirish va loyihani amalga oshirishda inklyuzivlikni ta'minlash juda muhimdir. Barqaror qishloq xo'jaligini rivojlantirish siyosati orqali davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash va bilim almashish bo'yicha xalqaro hamkorlik ushbu muammolarni bartaraf etish va O'zbekistonda ko'p qavatli yashil dehqonchilik salohiyatini oshirish uchun juda muhimdir.

XULOSA VA TAKLIFLAR:

Xulosa qilib aytganda, ko'p qavatli yashil fermer xo'jaliklari O'zbekistonda xorijiy investitsiyalarni ko'paytirish va mintaqaviy rivojlanishga ko'maklashishning barqaror yechimidir. Ushbu potentsialni amalga oshirish uchun siyosatchilar qo'llab-quvvatlovchi qoidalarga ustuvor ahamiyat berishlari, xorijiy sheriklar bilan hamkorlikni rivojlantirishlari va mahalliy iste'dodlarni tayyorlashga mablag sarflashlari kerak. Bundan tashqari, vertikal dehqonchilik amaliyotini muvaffaqiyatli qabul qilish uchun manfaatdor tomonlar o'rtasida xabardorlikni oshirish va jamoalar bilan muloqot qilish juda muhimdir. Innovatsiya va barqarorlikni o'z ichiga olgan holda, O'zbekiston qishloq xo'jaligini modernizatsiya qilish bo'yicha yetakchi o'rinni egallab, dolzarb ijtimoiy-iqtisodiy va ekologik muammolarni hal eta oladi.

ADABIYOTLAR (REFERENCES)

1. Report of the President of the Republic of Uzbekistan, I. A. Karimov at the first session of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan of the second convocation. // "People's Word", January 23, 2000
2. "2014 will be the year of the country's development at high rates, the mobilization of all possibilities, the consistent continuation of a self-justified reform strategy". Report of the President of the Republic of Uzbekistan Islam Karimov at a meeting of the Cabinet of Ministers on the results of socio-economic development in 2013 and the most important priority areas of the economic program for 2014. January 20, 2014 // Popular word. January 21, 2014
3. Rasulov N. Direct foreign investment in the economy of Uzbekistan. // Market, money and credit, № 6, 2000
4. Musurmonkulov M. U. Attracting foreign investment is a powerful stimulus for the development of the economy of Uzbekistan [Text] // Economic Science and Practice: materials of the III Intern. scientific conf. (Chita, April 2014). - Chita: Young Scientist Publishing House, 2014
5. Alisherovna A. T. PROCESSES OF PROCUREMENT OF INVESTMENT PROJECTS //Academia Repository. – 2023. – T. 4. – №. 10. – C. 19-22.